

будівництвом пілогазовловлювальних пристроїв з оптимальним варіантом їх поєднання. Це шлях зменшення викидів і економії сировини, продукції, палива та допоміжних матеріалів.

Зменшення викидів шляхом реконструкції електрофільтрів на енергоблоках електростанції.

Будівництво сіркоочисного обладнання. Для цього потрібно між димососом і димовою трубою побудувати 3-поверховий канал, в яких через форсунки буде розпилюватися вода у вигляді туману. Повітря з димососу буде насичуватися водою і під власною масою опускатиметься вниз у відстійник. Внаслідок такого процесу 70-75 % шкідливих речовин, в основному сірки, буде залишатися у відстійниках, а 30-25 % – виходити у повітря. При цьому, необхідно знайти рішення щодо утилізації сполук сірки у відстійниках.

Використання якісного вугілля та навантаження електростанції.

Найбільш ширше використовувати золо- і шлаковідходи як вторинну сировину. Зокрема, необхідно налагодити виробництво аглопоритового гравію, як це зроблено на Старобешівській ТЕС [12].

Література

1. Бровдій В.М. Екологічні проблеми України (проблеми ноогеніки) / В.М. Бровдій, О.О. Гаца. – К.: Вид-во НПУ, 2010. – 172 с.
2. Варламов Г.Б. Теплоенергетичні установки та екологічні аспекти виробництва енергії / Г.Б. Варламов, Г.М. Любчик, В.А. Малярєнко. – К.: ЮЦ Вид-во "Політехніка", 2003. – 232 с.
3. Виговська Г.П. Нормативно-правове врегулювання рециклінгу матеріалів і утилізації відходів / Г.П. Виговська, В.С. Міщенко // Проблеми сбора, переработки и утилизации отходов: сб. науч. ст. – Одесса: Вид-во ОЦНГЭН. – С. 123-128.
4. Воробьев И.Е. Реабилитация ТЭС и ТЭЦ: пути, эффективность / И.Е. Воробьев, Е.Г. Тодорович. – К.: Вид-во "Энергетика и электрификация". – 2000. – Вып. 1. – 256 с.
5. Гелиженко А.М. Эколого-экономическая оценка перехода ТЭС Украины на угольную стратегию развития / А.М. Гелиженко, С.В. Гливленко // Энергетика: экономика, технология, экология. – 2000. – № 3. – С. 28-33.
6. Глуховський І.В. Сучасні технології знешкодження та утилізації небезпечних відходів виробництва / І.В. Глуховський, В.М. Шумейко, В.М. Овруцький. – К.: ДПМК Мінекобезпеки України, 1998. – 45 с.
7. Злобін Ю.А. Основи екології / Ю.А. Злобін. – К.: Вид-во "Лібра". – 2005. – 239 с.
8. Корчевой Ю.П. Сучасний стан вугільних електростанцій України і перспективи їхнього розвитку / Ю.П. Корчевой, А.Ю. Майстренко // Экологическая технология и ресурсосбережения. – 1996. – № 3. – С. 3-8.
9. Малий Є.А. Довідник з утилізації відходів ТЕС / Є.А. Малий, М.Л. Дорфман. – М.: Изд-во "Искусство", 1995. – 158 с.
10. Міщенко В.С. Методичні рекомендації щодо комплексного вивчення промислових відходів як техногенних родовищ корисних копалин та їх оцінка / В.С. Міщенко, Г.П. Виговська, М.І. Лебідь. – К.: Вид-во РВПС, 2000. – 50 с.
11. Носков О.С. Вплив ТЕС на навколишнє середовище / О.С. Носков, М.А. Савинкіна, Л.Я. Аніщенко. – Новосибірськ: Вид-во ГПНТБ СО АН СРСР, 1990. – 177 с.
12. Пал М.Х. Енергія та захист навколишнього середовища / М.Х. Пал. – Падеборн: Вид-во FIT-Verlag, 1996. – 449 с.
13. Портал ДТЭК. ДТЭК Бурштынская ТЭС: подготовка к работе в условиях европейского энергорынка. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.portal.dtek.com>.
14. Рижкін В.Я. Теплові електричні станції: підручник [для студ. ВНЗ] за фахом "Теплові електричні станції" / В.Я. Рижкін. – М.: Изд-во "Енергія", 2006. – 236 с.
15. Стерман Л.С. Теплові та атомні електричні станції: підручник [для студ. ВНЗ] / Л.С. Стерман, В.М. Лавигін. – М.: Изд-во "Энергоатомиздат", 2006. – 534 с.
16. Яцкевич С.В. Проблеми екології в енергетиці України та шляхи їх розв'язання / С.В. Яцкевич, І.І. Ярошевська, Ю.В. Струць. – К.: Вид-во "Міненерго України", 1996. – 12 с.

Ковалив Л.М. Экологические проблемы тепловых электростанций

Приведены экологические проблемы и риски тепловой энергетики. Показаны техногенное состояние, уровень загрязнения воздуха и почвы и пути утилизации отходов. На большинстве ТЭС очистка дымовых газов осуществляется в электрофильтрах с проектным показателем эффективности очистки 98 %. Однако из-за физической и моральной устарелости электрофильтров, низкого качества ремонтов, фактическая эффективность работы электрофильтров составляет 60-70 %. Величины выбросов совсем не соответствуют европейским нормам. Оксиды азота и серы выбрасываются вообще без очистки. Производство тепловой энергии связано с экономической целесообразностью, не считая экологического состояния окружающей среды и здоровья людей. Намечены отдельные пути уменьшения загрязнения воздуха и окружающей среды.

Ключевые слова: мазут, нефть, окисел углерода, диоксид азота, сернистый ангидрид, тепловые электростанции, парниковый эффект, кислотные осадки.

Kovaliv L.N. Environmental problems of thermal power

The article presents environmental problems and risks of thermal energy. Displaying Industrial state, air pollution and soil and ways of recycling. Most thermal flue gas purification is carried out in the project electrostatic indicator of treatment 98 %. However, due to the physical and moral obsolescence electrostatic, poor quality repairs, the actual efficiency of electrostatic precipitators is 60-70 %. The values of the emission does not meet European standards. Nitrogen and sulfur oxides are emitted without any purification. Heat production due to economic feasibility, not including the ecological state of the environment and human health. Outlined some ways to reduce air pollution and the environment.

Keywords: oil, petroleum, carbon monoxide, nitrogen dioxide, sulfur dioxide, thermal power plants, greenhouse effect, acid rain.

УДК 336:502.4(477) Здобувач В.І. Курницький¹ – НУ "Львівська політехніка"

РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Проведено класифікацію природних рекреаційних ресурсів у розрізі їхніх груп і видів. Досліджено напрями раціоналізації процесів використання природних рекреаційних ресурсів з огляду на можливості збільшення загального суспільного ефекту від їхнього освоєння. Окремим блоком виділено проблематику збереження та відтворення рекреаційного капіталу у межах природно-заповідного фонду України.

Ключові слова: природно-рекреаційні ресурси, рекреаційний потенціал, рекреаційна діяльність, природно-заповідний фонд, природно-заповідна територія.

Постановка проблеми. Розвиток економіки держави в сучасних умовах залежить від цілої низки чинників і передумов. Одним із найважливіших є зокрема природний капітал. Відомо, що навколишнє середовище є природним генератором економіки, який по-перше, постачає сировину, причому не тільки для виробництва, але й для сфери послуг (наприклад туризм), по-друге, за змогою утилізує антропогенні наслідки без застосування штучних механізмів (наприклад біосинтез). Вже сама по собі наявність природних ресурсів спроможна створити умови для прогресування перспективних економічних процесів. Якщо ж природні ресурси відзначаються сприятливими кількісними та якісними параметрами, то у такому випадку вони здатні стати наріжним каменем для розвитку економічної системи країни.

¹ Наук. керівник: проф. М.В. Римар, д-р екон. наук

Зрештою кількісний природно-ресурсний потенціал, навіть якщо мова йде про цінні природні ресурси, може відіграти як позитивну, так і негативну роль. Як приклад можна навести країни, які, володіючи великими запасами природно-сировинних ресурсів, не змогли досягнути належних темпів економічного зростання. Причиною такого явища стало марнотратне природокористування, яке теперішні науковці називають екстенсивним. За умов екстенсивного природокористування нарощуються обсяги використання природних ресурсів у разі ігнорування техніко-технологічних методик зниження енерго- та ресурсомісткості кінцевого продукту. Як результат – продукція у таких країнах програє за критерієм собівартості (за винятком закритих економічних систем) і водночас виснажується природно-ресурсний потенціал.

Що ж стосується якісного аспекту природного капіталу, то "численні дослідження останніх років виявили безпосередній вплив якісних параметрів природного ресурсного багатства будь-якої країни на динаміку її ВВП та інших макроекономічних показників. Показано, що процеси біологічної регенерації і матеріальні потоки природних ресурсів також роблять свій значний внесок до економічного циклу випуску продукції, тим часом як екологічна деградація, природна загибель, виснаження або неправильне використання запасів природних благ перешкоджають йому чи зменшують його.

З огляду на це, стає очевидною необхідність урахувувати стан природного капіталу, оцінюючи перспективи, стратегії та шляхи економічного розвитку будь-якої країни. Цей момент заслуговує на особливу увагу під час вибору та оцінення конструктивних основ і ефективних напрямів підвищення конкурентоспроможності національної економіки, оскільки скорочення потоку природних благ та екологічних послуг виробничого призначення звужує потенційні можливості майбутнього виробництва й отримання позитивного фінансового результату. І навпаки, поліпшення ситуації з відтворенням природних ресурсів чи стану реального капіталу (матеріальних та екологічних активів) у країні забезпечує зростання доходів на одну особу, будучи, своєю чергою, результатом природоохоронних інвестицій, здійснених у минулих періодах та на перспективу, зокрема капіталовкладень у розвиток екологічної інфраструктури, сферу захисту довкілля, відтворення природного капіталу" [1, с. 14-15].

Метою дослідження є висвітлення еколого-економічної суті рекреаційних ресурсів, а також відображення рекреаційного потенціалу у межах природно-заповідного фонду України.

Аналіз останніх публікацій. Питання, які стосуються ролі та значення природно-рекреаційного капіталу у площині суспільного розвитку, перебувають у полі зору багатьох учених-економістів. Останнім часом наведену проблематику досліджували: А. Шлапак, В. Міщенко, В. Павлов, Л. Грановська, Н. Фоменко, О. Бейдик, О. Гулич, С. Дорогунцов, Я. Коваль.

Результати дослідження. Прийнято вважати, що природно-ресурсний потенціал країни, а відтак, як ми довели, її економіки, залежить виключно від наявності та якісного стану корисних копалин. При цьому на другий план відсуваються інші природні ресурси та природні умови. Така позиція, безумовно, є хибною, адже економічна географія великих країн ґрунтується на диференційованих підходах щодо розміщення продуктивних сил. Як наслідок, у різних регіонах доміну-

ють різні галузі та сфери економічної діяльності. Зрештою, виправданою є та практика розміщення продуктивних сил, яка базується на оцінці на аналізі саме природного капіталу як основної передумови регіонального розвитку. При цьому потрібно розуміти, що навіть якщо регіон не володіє істотними запасами, для прикладу – корисних копалин, то це не означає, що його варто апіорі відносити до числа депресивних.

Доволі важливою еколого-економічною проблемою, яка особливо гостро постала у країнах, забезпечених у природно-сировинному плані, є ігнорування природних ресурсів, відмінних від тих, що вважаються джерелами традиційної енергії, металопрокатного виробництва, ювелірної діяльності тощо. Суть згаданої проблеми полягає у тому, що такі країни втрачають істотні конкурентні переваги, не розвиваючи сфери послуг, яка може ґрунтуватися не стільки на природних ресурсах, скільки на природних умовах і корисних властивостях довкілля.

У цьому контексті доцільно згадати про рекреаційні ресурси і природно-рекреаційний потенціал. Ще донедавна рекреаційна складова навколишнього природного середовища вважалася малорентабельною і такою, що не спроможна забезпечити економічний розвиток навіть окремо взятої адміністративно-територіальної одиниці, не те що регіону чи країни. Сьогодні ж рекреаційні ресурси стали об'єктом підприємницької діяльності і посідають чільне місце у структурі найбільш прогресивних еколого-економічних чинників.

Впродовж сказаного вдамося до формулювання дефініції рекреаційних ресурсів. П. Масляк вважає, що "рекреаційні ресурси – це об'єкти, явища і процеси природного та антропогенного походження, що використовуються або можуть бути використані для розвитку рекреації і туризму. Вони є матеріальною і духовною основою формування територіально-рекреаційних систем різного типу і таксономічного рангу. Головною властивістю рекреаційних ресурсів є те, що їм властива здатність відновлювати і розвивати духовні та фізичні сили людини. Такі ресурси придатні як для прямого, так і для опосередкованого споживання, надання різноманітних послуг курортно-лікувального і рекреаційно-туристського характеру" [2].

Інші автори та науковці притримуються приблизно такої ж думки щодо визначення рекреаційного капіталу, при цьому надаючи йому особливих функцій та сфер застосування. Різні науковці по-різному визначають і структуру рекреаційних ресурсів, залежно передусім від їхнього походження та напрямів впливу на здоров'я, відпочинок і світогляд людей. П. Масляк вважає, що "рекреаційні ресурси поділяються на дві основні групи: природні та історико-культурні. До природних рекреаційних ресурсів належать природні та природно-антропогенні геосистеми, природні об'єкти, явища і процеси, які володіють внутрішніми і зовнішніми властивостями й характерними рисами для організації сезонної або цілорічної рекреаційної діяльності.

Історико-культурні рекреаційні ресурси включають рекреаційно привабливі пам'ятки історії, архітектури, археології, місця, які пов'язані з життям і діяльністю видатних історичних осіб, території, де збереглися яскраво виражені етнографічні особливості, культові споруди, музеї, картинні галереї тощо" [2].

На наш погляд, дві зазначені групи рекреаційних ресурсів доцільно розділити. Стосовно природних рекреаційних благ, то їх варто диференціювати як природно-географічні та природно-антропогенні. Своєю чергою, історико-культурні

рекреаційні ресурси варто узагальнити у категорію суспільно-історичні. Окрім того, рекреаційна галузь національної економіки характеризується наявністю певної трудової, матеріально-технічної та іншої рекреаційної інфраструктури. Її, на наше переконання, варто включити в окрему групу. Отож, пропонуємо таку структуру рекреаційного капіталу, яка включає природно-географічні, природно-антропогенні, суспільно-історичні та соціально-економічні рекреаційні ресурси (рис. 1).

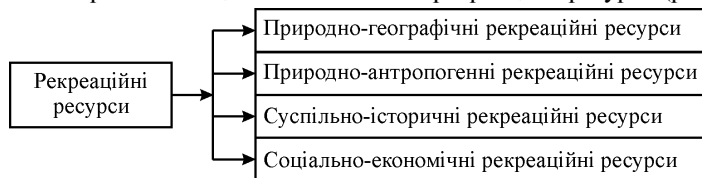

Рис. 1. Класифікація рекреаційних ресурсів

Наявність і структуризація рекреаційних ресурсів є лише першою необхідною умовою налагодження ефективних механізмів їхнього раціонального використання. Актуальним моментом дослідження природно-матеріальної бази рекреації є оцінка рекреаційних ресурсів. Їхнє оцінювання може відбуватися із використанням різних підходів, проте найбільш доцільною є кількісна та вартісна оцінка рекреаційного капіталу. Перша базується на визначенні фізичних обсягів рекреаційних ресурсів на певній території чи у межах окремого природного об'єкта, наприклад, у метрах, кілометрах, грамах на літр, температурі, солоності, рівні забрудненості води, глибинах прибережних вод, кількості опадів тощо.

Більш складною для застосування є вартісна оцінка рекреаційних ресурсів. Її здебільшого застосовують під час визначення інвестиційної привабливості конкретного рекреаційного об'єкта. Вартісну оцінку проводять у фактичному та перспективному відображенні. Відмінність перспективної оцінки від фактичної полягає у розрахунку потенційного економічного ефекту від використання рекреаційного капіталу. Значення вартісної оцінки рекреаційних ресурсів слугують економічною базою для налагодження й реалізації рекреаційної діяльності.

"Рекреаційна діяльність – це невід'ємна частина сучасного способу життя. Залучаючи у сферу цієї діяльності природні об'єкти, культурні комплекси, технічні системи та інші складові рекреаційного потенціалу, людина знаходить або формує, а суспільство розвиває особливі територіальні рекреаційні системи" [3]. Рекреаційна діяльність за своєю сутністю повинна бути спрямована на досягнення комплексного соціо-еколого-економічного результату. Причому пріоритетність соціальної, екологічної чи економічної складової визначається місцем і суб'єктами здійснення зазначеної діяльності.

Особливого значення набуває рекреаційна діяльність у межах природно-заповідних територій. Тут економічний ефект істотно поступається соціально-екологічним складовим, адже саме призначення об'єктів природно-заповідного фонду полягає у збереженні екологічного потенціалу та забезпеченні сприятливого соціального середовища для оздоровлення, відпочинку й виховання людей.

У традиційному розумінні рекреаційна діяльність є доволі диверсифікованою. При цьому можна узагальнити такі основні її види: лікувально-курортна, оздоровчо-спортивна, пізнавальна, розважальна. Варто зауважити, що цілком чітко відокремити зазначені види рекреаційної діяльності практично неможливо, адже

кожен із них є доповненням іншого. Наприклад, лікувально-курортна рекреаційна діяльність базується на використанні сприятливого клімату, мінеральних вод, лікувальних грязей та інших природних ресурсів лікувального призначення. Цей вид рекреації відносять до регламентованих, передусім у контексті лікарських приписів і медичних вимог. Водночас не протипоказані інші види рекреаційної діяльності можуть доповнювати лікувально-курортну практику, надаючи їй додаткового позитивного ефекту.

Оздоровчо-спортивний вид рекреаційної діяльності також здебільшого реалізується у спосіб освоєння та/або використання природних ресурсів і природних умов. У структурі оздоровчо-спортивної діяльності здебільшого переважають водні та пляжні процедури на базі природних водоймищ, хоча доволі розповсюдженою є прогулянка, рибальська, мисливська та інша зайнятість рекреантів.

Деяко схожими є пізнавальна та розважальна рекреаційна діяльність. Подекуди виокремити їх з інших видів рекреації досить складно, бо як у межах лікувально-курортної, так і в рамках оздоровчо-спортивної рекреаційної діяльності наявний неабиякий пізнавальний та розважальний ефект. Однак зауважимо, що пізнавальна та розважальна функції є притаманними переважно для суспільно-історичних і соціально-економічних рекреаційних ресурсів, хоча придатними для цього є й природно-антропогенні та природно-географічні ресурси рекреації.

Що ж стосується рекреаційної діяльності, яка здійснюється на територіях природно-заповідного фонду України, то порядок її здійснення регламентується Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища України "Про затвердження Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України" [4]. Відповідно до наведеного нормативного документа, рекреаційна діяльність – це діяльність, спрямована на відновлення розумових, духовних і фізичних сил людини шляхом загальнооздоровчого і культурно-пізнавального відпочинку, туризму, санаторно-курортного лікування, любительського та спортивного рибальства, полювання тощо (рис. 2) [4].

Рекреаційна діяльність здійснюється установами природно-заповідного фонду, підприємствами, установами й організаціями, яким підпорядковані природно-заповідні території та об'єкти з метою забезпечення таких умов [4]:

- створення і функціонування рекреаційної інфраструктури на визначених згідно із законодавством територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України;
- організація та інфраструктурне облаштування туристичних та екскурсійних маршрутів, еколого-освітніх стежок;
- створення і ведення інформаційного банку даних щодо рекреаційних закладів, які розташовані в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України;
- участь у вітчизняних і міжнародних науково-практичних конференціях, з'їздах, семінарах, присвячених питанням розвитку рекреації.

Не менш важливими є напрями рекреаційної діяльності на природно-заповідних територіях. Профільне правове поле передбачає здійснення рекреації виключно в екологічних рамках, які не суперечать режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів. Доволі важливим моментом є зосередження рекреаційної діяльності щодо забезпечення попиту рекреантів на загальнооздоровчий, культурно-пізнавальний відпочинок, туризм та інші види рекреації, які найменше дошкуляють доквіллю і максимально відновлюють (стабілізують) духовний та фі-

зичний стан людини. Іншими актуальними векторами рекреаційної діяльності на територіях природно-заповідного фонду є збалансування рекреаційних потреб із реальними можливостями штучних і природних екосистем чи інших заповідних об'єктів, а також пропаганда екологічного способу мислення, плекання екологічної свідомості та культури тощо.

Рис. 2. Рекреаційна діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України [4]

Окрім внутрішньої рекреації, сьогодні доволі жвавими темпами розвивається зовнішнє міжнародне співробітництво у природно-заповідній царині, зокрема і стосовно рекреаційної діяльності у межах природно-заповідних територій. Для активізації міждержавної співпраці у зазначеній сфері об'єкти природно-заповідного фонду:

- проводять роботу, спрямовану на укладення багатосторонніх та двосторонніх міжнародних угод у сфері рекреаційної діяльності;
- сприяють широкій участі науковців та громадськості у виконанні міжнародних проектів, спрямованих на вирішення проблем охорони довкілля та розвиток рекреаційної діяльності;
- систематично аналізують міжнародний досвід щодо здійснення рекреаційної діяльності;
- беруть участь у підготовці відповідних міжнародних видань, в інформаційному забезпеченні міжнародної інформаційної (туристичної) системи.

Висновки. Загалом рекреаційна діяльність на природно-заповідних територіях є важливою не лише з огляду на досягнення раніше описаного соціально-екологічного ефекту, але й на забезпечення економічних вигід установ та організацій природно-заповідного фонду. Тому формування дієвої рекреаційної стратегії є невідкладним завданням, вирішення якого лежить у площині законодавчого регулювання та внутрішньої господарської політики суб'єктів природно-заповідної сфери.

Література

1. Филипів Р.С. Фінансовий механізм охорони довкілля у процесі реалізації фінансової політики держави : дис... канд. екон. наук: спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит" / Р.С. Филипів. – Львів, 2010. – 211 с.
2. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навч. посібн. / П.О. Масляк. – К. : Вид-во "Знання", 2008. – 343 с.
3. Стеченко Д.М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика : підручник / Д.М. Стеченко. – К. : Вид-во "Вікар", 2006. – 396 с.
4. Про затвердження Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України: Наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon.rada.gov.ua>.

Курницький В.И. Рекреационный потенциал природно-заповедного фонда Украины

Проведена классификация природных рекреационных ресурсов в разрезе их групп и видов. Исследованы направления рационализации процессов использования природных рекреационных ресурсов учитывая возможности увеличения общего общественного эффекта от их освоения. Отдельным блоком выделена проблематика сохранения и воспроизводства рекреационного капитала в границах природно-заповедного фонда Украины.

Ключевые слова: природно-рекреационные ресурсы, рекреационный потенциал, рекреационная деятельность, природно-заповедный фонд, естественно-заповедная территория.

Kurnytskyy V.I. Recreational potential of nature reserve fund Ukraine

In a scientific article the classification of natural recreational resources in the context of their groups and species. The author examines trends rationalization of the use of natural recreation resources due to the possibility of increasing the total social effect on their development. A separate unit is highlighted issues of preservation and reproduction of recreational capital within the natural reserve fund of Ukraine.

Keywords: natural and recreational resources, recreational potential, recreational activities, nature-reserve fund, a nature reserve.

УДК 351.711:332.33 Доц. В.Ю. Пересоляк, канд. держ. управ. – Ужгородський НУ;
доц. С.О. Малахова, канд. екон. наук – Львівський НАУ

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРИБЕРЕЖНИХ ЗАХИСНИХ СМУГ МАЛИХ РІЧОК І СТРУМКІВ У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Розглянуто особливості та порядок встановлення прибережних захисних смуг малих річок та струмків у населених пунктах Закарпатської області на основі містобудівної документації. Запропоновано на основі містобудівної документації встановлювати прибережні захисні смуги в адміністративно-територіальному утворенні – село, що дасть змогу підвищити управління земельними ресурсами органами місцевого самоврядування.

Ключові слова: прибережна захисна смуга, містобудівна документація, адміністративно-територіальне утворення – село.